



Byggfrågor

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande en redogörelse från Riksrevisionens styrelse om införandet av energideklarationer (2009/10:RRS3) och en motion som väckts med anledning av redogörelsen. Vidare behandlas motioner från 2009 års allmänna motionstid som avser delar av lagstiftningen på byggområdet och vissa andra byggrelaterade frågor.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen från Riksrevisionens styrelse till handlingarna och avslår de motionsförslag som gäller verksamheten med energideklarationer. Utskottets ställningstagande i denna fråga görs mot bakgrund av att regeringen för riksdagen redan redovisat sin syn på Riksrevisionens granskning, samt även givit uppdrag om en fortsatt översyn av den aktuella verksamheten.

Därefter behandlar utskottet förslag om krav i samband med energieffektivisering, byggförsäkring, byggnaders inomhusmiljö, byggregler och byggkostnader, eurokoder, besiktning av balkonger, kunskapsutvecklingen inom byggsektorn samt om bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder. Även i dessa frågor föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsförslagen. Avslutningsvis behandlar utskottet i förenklad ordning ett antal motionsyrkanden om lågenergihus och bostadsanpassningsbidrag och avstyrker dessa med hänvisning till sina tidigare under valperioden gjorda ställningstaganden.

I betänkandet finns 9 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Inledning	5
Energideklarationer	5
Krav i samband med energieffektivisering	11
Byggeförsäkring	12
Byggnaders inomhusmiljö	15
Byggregler och byggkostnader	17
Eurokoder	21
Besiktning av balkonger	22
Kunskapsutveckling inom byggsektorn	24
Bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder	27
Övriga motionsförslag – förenklad beredning	28
Reservationer	30
1. Energideklarationer, punkt 1 (s, v, mp)	30
2. Krav i samband med energieffektivisering, punkt 2 (v, mp)	31
3. Byggeförsäkring, punkt 3 (s, v)	32
4. Byggnaders inomhusmiljö, punkt 4 (v, mp)	33
5. Byggregler och byggkostnader, punkt 5 (s, v)	35
6. Byggregler och byggkostnader, punkt 5 (mp)	36
7. Besiktning av balkonger, punkt 7 (s, v, mp)	37
8. Kunskapsutveckling inom byggsektorn, punkt 8 (s, v, mp)	38
9. Bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder, punkt 9 (mp)	39
Särskilt yttrande	40
Övriga motionsförslag – förenklad beredning, punkt 10 (s, v, mp)	40
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	41
Redogörelsen	41
Följdmotionen	41
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Energideklarationer**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C3, 2009/10:C283 yrkandena 1 och 2, 2009/10:C319 och 2009/10:C438 samt lägger redogörelse 2009/10:RRS3 till handlingarna.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. **Krav i samband med energieffektivisering**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C285 och 2009/10:C291.

Reservation 2 (v, mp)

3. **Bygghörsförsäkring**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C233, 2009/10:C361, 2009/10:C397, 2009/10:C439 och 2009/10:C483 yrkande 14.

Reservation 3 (s, v)

4. **Byggnaders inomhusmiljö**

Riksdagen avslår motion 2009/10:C390 yrkandena 25–31.

Reservation 4 (v, mp)

5. **Byggregler och byggkostnader**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C390 yrkandena 3 och 41, 2009/10:C450 och 2009/10:C489.

Reservation 5 (s, v)

Reservation 6 (mp)

6. **Eurokoder**

Riksdagen avslår motion 2009/10:C333.

7. **Besiktning av balkonger**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C209 och 2009/10:C294.

Reservation 7 (s, v, mp)

8. **Kunskapsutveckling inom byggsektorn**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C390 yrkande 12 och 2009/10:C483 yrkande 13.

Reservation 8 (s, v, mp)

9. **Bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder**

Riksdagen avslår motion 2009/10:C390 yrkande 36.

Reservation 9 (mp)

10. Övriga motionsförslag – förenklad beredning

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C259 yrkande 2, 2009/10:C265, 2009/10:C277 yrkande 6, 2009/10:C390 yrkandena 46 och 47, 2009/10:C422 yrkandena 1–3, 2009/10:C437 och 2009/10:Fö262 yrkande 2.

Stockholm den 9 mars 2010

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Eva Bengtson Skogsberg (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande en redogörelse från Riksrevisionens styrelse om införandet av energideklarationer (2009/10:RRS3) och en motion som väckts med anledning av redogörelsen. Vidare behandlas motioner från 2009 års allmänna motionstid som avser delar av lagstiftningen på byggområdet och andra byggrelaterade frågor. Däremot behandlas inte sådana frågor som regleras genom plan- och bygglagen (1987:10), PBL, eller har mer direkt samband med den fysiska planeringen. Förslag från allmänna motionstiden i dessa frågor avses bli behandlade senare under våren. Regeringen har också aviserat att en proposition om en ny plan- och bygglag kommer att läggas fram för riksdagen senare under mars i år.

I det inledande avsnittet behandlas redogörelsen med följdmotion och tre motioner från allmänna motionstiden som tar upp frågor om energideklarationer. Därefter behandlas förslag om krav i samband med energieffektivisering, byggförsäkring, byggnaders inomhusmiljö, byggregler och byggkostnader, eurokoder, besiktning av balkonger, kunskapsutvecklingen inom byggsektorn, bostadsanpassningsbidrag och lågenergihus.

Motionsförslagen finns i *bilagan*.

Energideklarationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen och lägger redogörelsen från Riksrevisionens styrelse till handlingarna. Utskottet konstaterar att regeringen för riksdagen redan redovisat sin syn på Riksrevisionens granskning av systemet med energideklarationer och även givit uppdrag om en fortsatt översyn av verksamheten.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Bakgrund och gällande rätt

Riksdagen beslutade våren 2006 att införa en lag om energideklarationer (prop. 2005/06:145, bet. BoU9, rskr. 213). Lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, som trädde i kraft den 1 oktober 2006, är en del i det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda. Lagen syftar till att främja en effektiv energianvändning och en god inomhusmiljö i byggnader.

Direktivet om byggnaders energiprestanda har nyligen varit föremål för omförhandling, och ett omarbetat direktiv förväntas kunna antas senare i vår.

Lagen om energideklaration för byggnader innehåller bestämmelser om en skyldighet för ägaren till en byggnad att se till att vissa uppgifter om byggnadens energianvändning och inomhusmiljö deklarerar i en energideklaration. En sådan deklaration ska upprättas när en byggnad uppförs. Vidare gäller för vissa byggnader att ägare ska se till att det alltid finns en energideklaration som inte är äldre än tio år. Det sistnämnda kravet gäller inte för en- och tvåbostadshus som inte hyrs ut, dvs. flertalet småhus. För dessa gäller emellertid att en deklaration ska upprättas när en byggnad säljs, om det inte redan finns en deklaration som inte är äldre än tio år. Energideklarationen ska upprättas av en oberoende expert.

Redogörelsen till riksdagen

Riksrevisionen har granskat om regeringen och de ansvariga myndigheterna har gett goda förutsättningar för att systemet med energideklarationer ska kunna främja energieffektiviseringar. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten Energideklarationer – få råd för pengar (RiR 2009:4). Rapporten, som innehåller slutsatser och rekommendationer som avser regeringen och Boverket, publicerades den 7 maj 2009. Rapporten har överlämnats till regeringen.

Riksrevisionens styrelse har funnit att slutsatserna av den granskning som Riksrevisionen har redovisat i granskningsrapporten bör överlämnas till riksdagen i form av en redogörelse. Riksrevisionens styrelses redogörelse om införandet av energideklarationer (redog. 2009/10:RRS3) överlämnades till riksdagen i september 2009. I redogörelsen återges resultaten av Riksrevisionens granskning samt rekommendationerna till regeringen respektive Boverket. Mot denna bakgrund redovisar Riksrevisionens styrelse sina överväganden. Sammanfattningen av den redogörelse som överlämnats till riksdagen lyder enligt nedan.

Granskningen visar att det svenska genomförandet av EG-direktivet med krav på energideklaration har blivit kraftigt försenat. Förseningen har medfört problem vid myndigheternas tillämpning av bestämmelserna, och systemet med energideklarationer har enligt Riksrevisionen blivit ineffektivt.

Granskningen visar på en oklar ansvarsfördelning mellan de statliga myndigheterna och frågor riskerar att hamna mellan stolarna. Det är vidare oklart vilken myndighet som har ansvar för att stödja kommunerna i deras tillsyn.

Det främsta syftet med energideklarationerna är att främja fastighetsägarnas investeringar i energieffektiviserande åtgärder. Riksrevisionens granskning visar dock att nästan hälften av samtliga energideklarationer inte innehåller några rekommendationer om åtgärder för att energieffektivisera byggnaderna. Det är således få råd som fastighetsägarna får för sina pengar. Kvaliteten på energideklarationerna varierar också stort.

Styrelsen menar att det bör vara en prioriterad uppgift för regeringen att se till att EG-direktiv implementeras i tid och att myndigheterna ges förutsättningar att klarlägga hur regelverket bör tillämpas. Styrelsen anser att regeringen bör se över det regelverk som styr tillämpningen av systemet med energideklarationer och att regeringen bör vidta de övriga åtgärder som behövs för att effektivisera verksamheten och säkerställa energideklarationernas kvalitet. Styrelsen menar vidare att regeringen bör utveckla sin uppföljning inom området bl.a. i syfte att kunna återrapportera till riksdagen om vilka effekter statens insatser haft för målet att energieffektivisera bebyggelsen.

Motionerna

En motion har väckts med anledning av redogörelsen. Utskottet behandlar här även tre motioner från allmänna motionstiden som gäller systemet med energideklarationer.

Carina Moberg m.fl. (s, v, mp) föreslår i motion C3, som väckts med anledning av redogörelsen, att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ställer sig bakom vad Riksrevisionens styrelse anfört. Motionärerna anser att regeringen i lämpligt sammanhang bör återkomma till riksdagen med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits i syfte att effektivisera verksamheten med energideklarationer och säkerställa energideklarationernas kvalitet samt återrapportera till riksdagen om vilka effekter statens insatser haft för målet att energieffektivisera bebyggelsen.

Även i motion C283 av Else-Marie Lindgren (kd) föreslås ett tillkännagivande med innebörden att riksdagen ställer sig bakom vad Riksrevisionens styrelse framhållit som sin mening i redogörelsen (yrkandena 1 och 2).

Enligt motion C319 av Björn Leivik (m) bör regeringen se över riktlinjerna för energideklarationer och därvid överväga möjligheten att införa självdeklarationer samt att förbättra rådgivningen. Motionären anser att såväl kostnaderna för den enskilde fastighetsägaren som nyttan av deklARATIONERNA kan ifrågasättas.

I motion C438 av Jan Ericson (m) föreslås att regeringen ser över kravet på obligatoriska energideklarationer. Motionären framhåller att det ligger i varje fastighetsägares eget intresse att energieffektivisera sina fastigheter.

Regeringens överväganden i budgetpropositionen

Den redogörelse som Riksrevisionens styrelse överlämnat till riksdagen utgår som framgått ovan från de slutsatser som Riksrevisionen tidigare redovisat i en granskningsrapport och överlämnat till regeringen. Rapporten innehåller rekommendationer till regeringen respektive Boverket. Regeringen har i 2010 års budgetproposition (prop. 2009/10:1) redovisat vissa överväganden med anledning av Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer.

Regeringen anför bl.a. följande i budgetpropositionen, utgiftsområde 21 avsnitt 2.6 med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport.

Den granskning som Riksrevisionen har gjort är angelägen. Det är först under 2009 som man kan börja se de samlade effekterna av systemet. Energideklarationssystemet är ett av flera viktiga styrmedel i arbetet mot en mer energieffektiv bebyggelse. Det finns en stor potential till energibesparingar som är lönsamma. Ett utbrett problem är att fastighetsägare, trots att det är lönsamt, inte genomför dessa åtgärder. Ett av flera hinder är bristande kunskap hos fastighetsägare. Systemet med energideklarationer har goda förutsättningar att öka kunskaperna hos fastighetsägare om möjligheterna att vidta energieffektiviseringsåtgärder.

Det är angeläget att genomföra regelförenklingar. I den mån det finns otydligheter i dagens lagstiftning om energideklarationerna ska dessa tydliggöras. Regeringen har givit Boverket i uppdrag att utvärdera systemet innevarande år. Frågeställningar kopplade till hur väl regelverket fungerar är en del i det som verket ska analysera och verkets avrapportering av detta uppdrag kommer således att ge underlag för regeringens ytterligare överväganden om åtgärder för att förenkla och förbättra systemet.

Regeringen aviserade i energipropositionen i mars i år avsikten att införa en informations- och rådgivningsportal för att främja att de åtgärder som föreslås i energideklarationer också genomförs. Detta innebär att det finns en koppling till andra rådgivnings- och informationsinsatser som bedrivs. Småhusägare kan också utnyttja det ROT-avdrag som regeringen infört för att dra av 50 procent av arbetskostnaden för t.ex. tilläggsisolering och byte till energieffektiva fönster.

Målsättningen är att fastighetsägare genom energideklarationerna ska få ett bra underlag av en energiexpert för att ta ställning till vilka åtgärder som kan göras för att minska energianvändningen i byggnaden. Det är ett självklart krav att de energideklarationer som upprättas ska hålla hög kvalitet. Här kan det finnas skäl att se över hur kvaliteten kan förbättras.

Regeringen delar inte Riksrevisionens slutsats om att det saknas koppling till energieffektiviseringsmålet i bebyggelsen om 20 procent effektivare energianvändning till 2020 och 50 procent till 2050. Målet och systemet för energideklarationer presenterades i samma proposition den 16 mars 2006. Regeringens uppfattning är att energideklarationerna ska ses som ett av flera styrmedel som verkar för att detta mål ska uppnås och att det är svårt att på ett meningsfullt sätt formulera energieffektiviseringsmål enbart för just detta styrmedel.

Regeringen konstaterar att Boverket har huvuddelen av ansvaret för genomförandet av energideklarationssystemet. Boverkets ansvar i detta avseende framgår av regleringsbrev och instruktion för verket. Regeringen har i förordningen (2006:1592) om energideklaration i byggnader givit Boverket föreskrifträtt när det gäller delar av systemet med energideklarationer. I övrigt framgår Boverkets ansvar av myndighetens instruktion. Det är också Boverket som ska följa upp och utvärdera systemet, vilket det uppdrag som ska genomföras innevarande år är ett exempel på. Oaktat detta är det möjligt att Boverkets och övriga berörda myndigheters roll kan tydliggöras ytterligare, till exempel när det gäller behovet av att stödja kommuner så att deras tillsyn blir likformig, och regeringen avser analysera denna fråga.

Systemet för energideklarationer är en följd av EG-direktivet om byggnaders energiprestanda. Regeringen konstaterar att ett förslag till omarbetning av detta direktiv för närvarande förhandlas i rådet och Europaparlamentet. Vid en överenskommelse om förslaget till omarbetning av direktivet bedömer regeringen att detta kommer att ställa krav på vissa revideringar i det svenska regelverket. Det är naturligt att fatta

ett samlat beslut om eventuella större förändringar i det svenska regelverket vid detta tillfälle. Detta hindrar inte att ett löpande arbete för att – i den mån behov finns – förbättra systemets funktion och effektivitet kan och ska genomföras även under tiden fram till detta samlade besluts-tillfälle.

Vad gäller de rekommendationer i granskningsrapporten som främst är riktade till Boverket anför regeringen i budgetpropositionen, utgiftsområde 18 avsnitt 4.7 bl.a. följande.

Behovet av tydligare regler för besiktning och åtgärdsförslag ligger inom ramen för det uppdrag om uppföljning av energideklarationer som Boverket har under 2009. När det gäller användning av registret för energideklarationer har Boverket möjlighet att använda det när de ska redovisa sitt uppdrag om energikrav i nya byggnader när det avser effekter på energianvändningen. Båda dessa uppdrag ska Boverket redovisa senast den 15 december 2009.

Boverkets utvärdering

Boverket har, som framgått ovan, haft regeringens uppdrag att genomföra en första utvärdering av systemet med energideklarationer (M2008/4791/A). Uppdraget redovisades i december 2009 i rapporten Utvärdering av systemet med energideklarationer. Utvärderingen har resulterat i ett antal slutsatser om hur systemet med energideklarationer hittills har fungerat. Mot bakgrund av utvärderingen föreslår Boverket ett förtydligande av regelverket, men först efter att vissa grundläggande frågor om systemets omfattning m.m. klarlagts. Utifrån de erfarenheter som Boverket har gjort sedan systemet med energideklarationer togs i bruk föreslås emellertid i rapporten ett antal mindre förändringar i regelverket.

Utskottets ställningstagande

Införandet av krav på energideklarationer i den svenska lagstiftningen var ett led i genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda. De grundläggande förutsättningarna för utformningen av verksamheten med energideklarationer läggs alltså fast av direktivet. Det lämnar emellertid visst utrymme för ett nationellt anpassat regelverk för deklARATIONERNA. Det är givetvis angeläget att verksamheten med energideklarationer inom denna ram bedrivs på ett så effektivt sätt som möjligt och aktivt bidrar till arbetet med att främja energieffektiviseringar i byggnadsbeståndet.

Civilutskottet kan konstatera att verksamheten med energideklarationer inte varit helt problemfri under de drygt tre år som gått sedan lagen trädde i kraft. Detta har bl.a. medfört att deklARATIONER inte tagits fram i den takt som hade krävts för att leva upp till de tidsgränser som gällt för olika byggnadskategorier. Enligt tidigare redovisningar från regeringen har fördröjningarna bl.a. orsakats av en brist på de energiexperter som ska upprätta deklARATIONERNA. Även frågor om deklARATIONERNAS kostnad och kvalitet har uppkommit i olika sammanhang.

Utskottet anser, inte minst mot bakgrund av de problem som inledningsvis gällt för deklara-tionsverksamheten, att det är angeläget att riksdagen fortgående hålls informerad om lagens tillämpning. Riksrevisionens styrelse har också funnit att slutsatserna i granskningsrapporten Energideklara-tioner – få råd för pengarna, bör överlämnas till riksdagen tillsammans med vissa överväganden i frågan. Däremot lägger Riksrevisionens styrelse inte fram några förslag om åtgärder från riksdagens sida.

Som framgått ovan överlämnade Riksrevisionen våren 2009 den gransk-ningsrapport till regeringen som ligger till grund för redogörelsen från Riksrevisionens styrelse. I granskningsrapporten finns rekommendationer riktade dels till regeringen, dels till Boverket. Regeringen har också, i bud-getpropositionen för 2010, för riksdagen redan redovisat sin syn på de frågor som Riksrevisionen aktualiserat och vilka åtgärder som är aktuella för att effektivisera verksamheten. I det sammanhanget hänvisade reger-ingen även till Boverkets utvärdering av systemet med energideklara-tioner och till att det då pågående arbetet med att omarbeta direktivet om byggnad-ers energiprestanda kunde förväntas ställa krav på vissa revideringar i det svenska regelverket. Boverket har därefter, i december 2009, redovisat sitt regeringsuppdrag och omarbetningen av direktivet är nu i princip slutförd.

Mot den redovisade bakgrunden kan utskottet inte finna att det förelig-ger behov av att riksdagen, som föreslås i två motioner, genom ett tillkän-nagivande till regeringen ställer sig bakom vad Riksrevisionens styrelse anfört i sin redogörelse. Regeringen har redan tagit del av dessa synpunk-ter och för riksdagen redovisat sin syn i de aktualiserade frågorna. Vidare har regeringen dessförinnan genom ett uppdrag till Boverket tagit initiativ till en tidig utvärdering av systemet med energideklara-tioner. Regeringen har också helt nyligen beslutat att ge ett uppdrag till Boverket, Statens ener-gimyndighet och Swedac om genomförande av EU-direktivet om byggnad-ers energiprestanda m.m. (N2010/1474/E). I uppdraget ingår att analysera olika frågor om utformningen av systemet med energideklara-tioner som uppmärksammats i bl.a. Boverkets utvärdering och Riksrevisionens gransk-ning samt lämna förslag om hur regelverket kan förtydligas.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna C3 och C283 och föreslår att riksdagen lägger redogörelsen från Riksrevisionens styrelse till handlingarna.

När det gäller de två övriga motioner som behandlas i detta avsnitt vill utskottet erinra om att Sverige är förpliktat att följa de krav som ställs när det gäller energideklara-tioner i direktivet om byggnad-ers energiprestanda. Det är således inte möjligt utforma den svenska lagstiftningen på området så att upprättandet av energideklara-tioner blir helt frivilligt eller så att det helt överläts till respektive fastighetsägare att själv upprätta deklara-tionerna.

Motionerna C319 och C438 avstyrks av detta skäl.

Krav i samband med energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om vissa frågor som bör beaktas i samband med energieffektivisering. Utskottet anser inte att det föreligger behov av de föreslagna tillkännagivandena.

Jämför reservation 2 (v, mp).

Motionerna

I två motioner framhålls vissa frågor som särskilt bör uppmärksammas i samband med satsningarna på energieffektivisering i bebyggelsen.

I motion C291 av Annelie Enochson (kd) föreslås ett tillkännagivande om att satsningarna på energieffektiviseringsåtgärder ska ha en tydlig inriktning mot att också förbättra inomhusmiljön.

Malin Löfsjögård (m) föreslår i motion C285 att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla att regeringens arbete med frågor om energieffektivitet i byggnader bör utgå från byggmaterialneutralitet. Vidare föreslås att regeringen ska arbeta för att förbättra verktygen för samhällsekonomiska analyser vid jämförelser mellan olika byggmaterial och byggsystem.

Utskottets ställningstagande

Under de senaste åren har arbetet med energieffektivisering i bebyggelsen intensifierats i flera avseenden. Inom nyproduktionen har nya byggnadstekniska lösningar medfört att olika former av lågenergihus blivit allt vanligare. Kraven på energieffektivitet har också skärpts i byggreglerna. En fortsatt successiv skärpning kan förväntas under de närmaste åren när den omarbetade versionen av direktivet om byggnaders energiprestanda ska införlivas i svensk lagstiftning. En stor utmaning framöver ligger också i att ta vara på möjligheterna till energieffektivisering i samband med ombyggnad och underhåll.

Enligt civilutskottets uppfattning är den nuvarande fokuseringen på byggnaders energieffektivitet en nödvändig del i det övergripande klimatarbetet. Det innebär emellertid inte att kraven på en byggnads andra tekniska egenskaper ska behöva stå tillbaka. Utskottet delar således uppfattningen att inomhusmiljöfrågorna måste beaktas när åtgärder vidtas för att förbättra energieffektiviteten. Energianvändning och inomhusmiljö bör ses som integrerade frågor som i hög grad är beroende av varandra. Det finns således inte skäl att se någon motsättning mellan en god inomhusmiljö och en energieffektiv lösning på byggnadens utformning. Som framhålls i motion C291 finns det tvärtom anledning att sträva efter lösningar, exempelvis i samband med ombyggnadsåtgärder, som både kan minska energianvändningen och samtidigt bidra till en bättre inomhusmiljö. Sådana överväganden bör bli aktuella inte minst i samband med den förestående förnyelsen av miljonprogrammets bostadsområden.

Det bör i sammanhanget också framhållas att direktivet om byggnaders energiprestanda förutsätter att även faktorer med betydelse för inomhusmiljön beaktas när åtgärder vidtas för att förbättra en byggnads energieffektivitet. Vidare kan erinras om att det i en energideklaration, förutom uppgifter om byggnadens energiprestanda, ska anges om obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystemet samt radonmätning har utförts i byggnaden. När rekommendationer om åtgärder för att förbättra byggnadens energiprestanda ges i samband med deklARATIONERNA ska detta också ske med beaktande av kravet på en god inomhusmiljö.

När det sedan gäller förslaget i motion C285 kan utskottet instämma i uppfattningen att statens insatser när det gäller energieffektivisering i princip bör utgå från neutralitet när det gäller val av byggmaterial m.m. Det är inte en statlig uppgift att föreskriva vilka material eller vilka tekniska lösningar som ska väljas för att uppsatta energikrav ska kunna uppfyllas. Gällande regler om energihushållning är också utformade som egenskapskrav. Det aktuella avsnittet i Boverkets byggregler är formulerat som verifierbara funktionskrav i form av en viss energianvändning per kvadratmeter och år. Några krav vad gäller material eller närmare konstruktion ställs således inte upp.

Mot den redovisade bakgrunden anser inte utskottet att det föreligger något behov av de föreslagna tillkännagivandena. Motionerna C285 och C291 avstyrks således.

Byggförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ändringar i lagen om byggförsäkring. Utskottet hänvisar till att ett förslag finns framlagt i en lagrådsremiss och att en proposition har aviserats.

Jämför reservation 3 (s, v).

Gällande rätt

Lagen (1993:320) om byggförsäkring m.m. trädde i kraft den 1 juli 1993 (prop. 1992/93:121, bet. BoU22, rskr. 302). Lagen ändrades med verkan fr.o.m. den 1 januari 2005 (prop. 2003/04:45, bet. LU25, rskr. 240) då lagens tillämpningsområde utvidgades till att omfatta även småhus. En byggförsäkring ska finnas, när en byggnad som helt eller till övervägande del används som bostad för permanent bruk uppförs eller när det i fråga om en sådan byggnad utförs åtgärder som kräver byggnämnan och som avsevärt förlänger byggnadens brukstid (1 §). Beträffande småhusen gäller i stället att en byggförsäkring ska finnas när huset uppförs, byggs till eller är föremål för vissa andra åtgärder (1 a §). Det är byggnadsnämnden som ska pröva behovet av försäkring utom vid nybyggnad. Om

det är fråga om ett fritidshus får nämnden besluta att en försäkring inte behövs (1 b §). Det är den som för egen räkning utför eller låter utföra ett byggnadsarbete som ska se till att det finns en försäkring (1 c §). Byggfelsförsäkringen ska omfatta skäligen kostnad för att avhjälpa fel i byggnadens konstruktion, i materialet som använts eller i utförandet av arbetet och skäligen kostnad för att avhjälpa skador på bygganden som orsakats av felet. Med fel avses avvikelse från fackmässigt godtagbar standard vid den tid då arbetet utfördes (2 §).

Motionerna

I motion C483 av Carina Moberg m.fl. (s) föreslås att regelverket kring byggfelförsäkringen ses över (yrkande 14). Motionärerna hänvisar särskilt till behovet av att se över kravet på att självbyggare ska teckna försäkring.

Även i motion C233 av Solveig Zander (c) föreslås en översyn av lagen om byggfelförsäkring med syftet att utforma undantag för bl.a. självbyggare.

Staffan Anger (m) framhåller i motion C361 att kravet på byggfelförsäkring kan leda till konkurrensbegränsning och att försäkringen ibland kan sakna värde för konsumenten. Mot denna bakgrund föreslås att krav på försäkring inte ska ställas vid bygglovsansökan, att regeringen ska låta utreda om kravet på byggfelförsäkring medför rimliga kostnader samt att husköpare får rätt att välja mellan byggfelförsäkring och användning av totalentreprenad.

I motion C397 redovisar Eliza Roszkowska Öberg och Maria Plass (båda m) sin syn på vad kravet på byggfelförsäkring innebär för olika kategorier byggherrar. Enligt motionärerna är detta krav obehövligt och riksdagen bör därför i ett tillkännagivande förorda att lagen om byggfelförsäkring upphävs.

Även i motion C439 av Jan Ericson (m) föreslås att lagstiftningen om byggfelförsäkring upphävs. Motionären anser att försäkringen ger en falsk trygghet för konsumenten.

Utredningar

Under de senaste åren har tre utredningar haft till uppgift att överväga frågor om byggfelförsäkringen.

Byggnadsdeklarationsutredningen redovisade sina överväganden och förslag i frågan i betänkandet Lagen om byggfelförsäkringar, en utvärdering (SOU 2005:30). Utredningen ansåg att dagens regelsystem i huvudsak är väl utformat för att tillgodose önskemålet om att ansvaret för fel och skador ska stanna hos den eller de som faktiskt kan förebygga fel eller skador.

Därefter bedrevs ett fortsatt utredningsarbete inom Regeringskansliet med utgångspunkt i Byggnadsdeklarationsutredningens förslag och remissinstansernas synpunkter. Detta arbete resulterade i rapporten Skydd mot fel och obestånd inom bostadsbyggandet (Ds 2007:8). Enligt rapporten bör ett

obligatoriskt skydd mot byggfel begränsas till att gälla bostadsrättsföreningar och konsumenter vid nybyggnad, tillbyggnad och mycket omfattande ombyggnad av permanenta bostäder.

Byggprocessutredningen fick genom ett tilläggsdirektiv i april 2008 (dir. 2008:50) i uppdrag att utreda möjligheten att i viss utsträckning begränsa tillämpningsområdet för lagen om byggfelsförsäkring m.m. Utredningen lade i juni 2008 fram sitt betänkande Bygg – helt enkelt! (SOU 2008:68), där det föreslås att byggfelsförsäkring inte ska behövas för arbeten som utförs av byggherren själv eller hans anställda.

Lagrådsremiss

Regeringen beslutade i december 2009 en lagrådsremiss om en enklare plan- och bygglag. I lagrådsremissen finns även ett förslag om ändring i lagen om byggfelsförsäkring med följande innebörd.

En byggfelsförsäkring ska finnas vid en nybyggnad eller ombyggnad, om byggnaden helt eller till övervägande del är avsedd att användas som bostad för permanent bruk.

I fråga om en- eller tvåbostadshus (småhus) ska en byggfelsförsäkring finnas vid en nybyggnad och tillbyggnad eller en åtgärd som är anmälningspliktig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 § plan- och bygglagen, om det finns behov av en sådan försäkring. En byggfelsförsäkring behövs inte för åtgärder som inte kräver bygglov eller åtgärder som utförs av byggherren i egenskap av konsument av huset.

Ett färdigställandeskydd ska finnas i fråga om småhus vid en nybyggnad, en tillbyggnad eller en åtgärd som är anmälningspliktig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 § plan- och bygglagen, om det finns behov av ett sådant skydd.

Regeringen har aviserat propositionen om en enklare plan- och bygglag till den 23 mars i år.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har lagen om byggfelsförsäkring varit föremål för överväganden i tre utredningar under senare år. Därvid har bl.a. de frågställningar om försäkringens omfattning och utformning som tas upp i de aktuella motionerna behandlats. En av de frågor som ägnats särskild uppmärksamhet är vilket värde som en byggfelsförsäkring har för s.k. självbyggare. I denna fråga har civilutskottet tidigare uttalat att det inte är rimligt att ställa krav på försäkring som endast i mycket begränsad utsträckning kan fungera som ett avhjälpandeskydd när ett byggfel uppstått (bet. 2006/07: CU18). Utskottet kan nu konstatera att ett förslag om att undanta de aktuella byggprojekten ingår i en lagrådsremiss och kan förväntas bli framlagt för riksdagen i en proposition senare i vår. Något behov av ett tillkännagivande i frågan föreligger således inte.

När det gäller motionsförslagen om att göra byggförsäkringen helt frivillig, även för övriga byggherrar och byggprojekt, anser utskottet att de är alltför långtgående och skulle innebära en oönskad inskränkning i konsumentskyddet vid bostadsbyggande.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna C233, C361, C397, C439 och C483 yrkande 14.

Byggnaders inomhusmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag med inriktning på olika frågor om inomhusmiljön. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 4 (v, mp).

Motionen

Peter Eriksson m.fl. (mp) lägger i partimotionen C390 fram förslag om att riksdagen ska göra tillkännagivanden om ett antal åtgärder som alla syftar till att åstadkomma en bättre inomhusmiljö i byggnadsbeståndet. Förslagen innebär att regeringen bör

- lägga fram ett förslag om lagstiftning som innebär krav på minst tio års hälsogaranti för byggd miljö (yrkande 25)
- inrätta en bygghaverikommission med uppgift att granska alla fall av sjuka-hus-syndrom och föreslå lösningar både för de drabbade personerna och för de byggnadstekniska problemen (yrkande 26)
- låta utreda hur ett riktat stöd för sanering av i första hand skolor och förskolor med skadlig inomhusmiljö skulle kunna utformas (yrkande 27)
- låta utarbeta en lagstiftning med tvingande minimiregler för parterers ansvar vid fel i projektering och utförande av byggnadsarbeten anläggningsarbeten och installationer (yrkande 28)
- styra forskningsmedel i syfte att öka kunskaper om byggmaterialens hälsopåverkande egenskaper och hur dessa egenskaper påverkas vid olika nivåer av fukt (yrkande 29)
- låta utreda inrättandet av en fond för stöd till människor som drabbats av skadlig inomhusmiljö (yrkande 30)
- utforma finansieringslösningar för fonden så att de i sig ökar motiven att från början undvika att det byggs ohälsosamt (yrkande 31).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser, liksom motionärerna, att frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra inomhusmiljön i byggnader med problem och för att hindra att nya problem uppkommer bör tillmätas stor vikt. Det är en fråga som måste uppmärksammas i en rad olika sammanhang och

som innebär att ett flertal aktörer har en viktig uppgift. Samtidigt bör det framhållas att problemen med brister i inomhusmiljön redan har föranlett ett stort antal utredningar och åtgärder under de senaste årtiondena. Detta har lett till förbättringar på vissa områden, men mycket arbete återstår för att uppställda mål om en god inomhusmiljö ska kunna nås.

Utskottet kan konstatera att den nu aktuella motionen innehåller förslag som i flera avseenden är mycket långtgående och avser mycket komplexa frågor. Det gäller exempelvis förslagen om en tioårig hälsogaranti för byggd miljö och en bygghaverikommission med mycket omfattande uppgifter. Utskottet behandlade även föregående år ett antal motionsförslag med delvis samma inriktning som i den nu aktuella motionen. Vid detta tillfälle (bet. 2008/09:CU30) hänvisade utskottet till ett flertal pågående insatser som helt eller delvis är inriktade på inomhusmiljöfrågor. Här ska endast helt kort erinras om detta pågående arbete.

Trots att olika former av problem med inomhusmiljön återkommande har ägnats stor uppmärksamhet under flera årtionden har det länge saknats en uppdaterad och mer samlad bild av tillståndet i det svenska byggnadsbeståndet när det gäller de egenskaper som kan ha betydelse i sammanhanget. Det var också bakgrunden till att regeringen i december 2006 gav Boverket i uppdrag att ta fram underlag som klarlägger bl.a. byggnaders tekniska utformning, upprustningsbehov, brister i inomhusmiljön och upplevd ohälsa. Ett omfattande arbete har därefter bedrivits inom ramen för det s.k. Betsiprojektet som bl.a. har inkluderat besiktningar, mätningar och enkäter. Boverket redovisade hösten 2009 resultatet av projektet i en rapport om byggnaders tekniska utformning m.m. (Så mår våra hus, Boverket september 2009). Rapporten tar till stor del upp frågor om inomhusmiljön och innehåller slutsatser och förslag med denna inriktning. Verket avser också att publicera ett tiotal mer detaljerade fördjupningsrapporter baserade på utredningsmaterialet.

Riksdagen har antagit 16 nationella mål för miljö kvaliteten. Ett av dessa mål är God bebyggd miljö som inkluderar delmålet God inomhusmiljö. Flera av förslagen i Boverkets rapport gäller nya eller reviderade mål för inomhusmiljön. Regeringen har aviserat en proposition om miljömålen till i mars i år.

När det gäller de frågor om ansvarsförhållandena på byggområdet som tas upp i motionen kan det erinras om att flera av de lagar som har betydelse i sammanhanget nu är föremål för översyn. Det gäller, som framgått ovan, bl.a. plan- och bygglagen och lagen om byggförsäkring. Vidare har de frågor som tas upp i motionen samband med tillämpningen av flera andra lagar. Det gäller exempelvis lagen om energideklarationer som förutom energiredovisningen även ställer krav på redovisning av uppgifter om den obligatoriska funktionskontrollen av ventilationssystem och om radonmätningar. Även i det pågående arbetet med att reducera energianvändningen i såväl det befintliga byggnadsbeståndet som i nyproduktionen är det nödvändigt att ta hänsyn till frågor om inomhusmiljön.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att forskningen inom byggområdet tar upp sådana frågor med betydelse för inomhusmiljön där kunskapsunderlaget fortfarande är bristfälligt. Det är emellertid inte en uppgift för riksdag och regering att göra närmare bedömningar om forskningsbehovet inom olika områden.

Även om de statliga insatserna i form av bl.a. lagstiftning och kunskaps-spridning har stor betydelse i arbetet för en god inomhusmiljö är givetvis de insatser som görs av aktörerna själva inom bygg- och fastighetssektorn helt avgörande. Huvudansvaret för byggnadernas utformning och användning, och därmed även inomhusmiljön, ligger på byggherrar och fastighetsägare. De statliga insatserna är till stor del inriktade på att stödja de enskilda fastighetsägarnas arbete med att förbättra inomhusmiljön. Här har emellertid även bygg- och fastighetssektorns egna organisationer en viktig uppgift. Ett sådant arbete bedrivs bl.a. av Kretsloppsrådet där stora delar av bygg- och fastighetssektorn medverkar i ett gemensamt åtagande att uppnå en hållbar byggd miljö. Kretsloppsrådet har utformat ett åtgärdsprogram för säkerställande av en god innemiljö och arbetar också för att användningen av material och ämnen som kan vara negativa ur miljö- och hälsosynpunkt successivt fasas ut.

Utskottet vill avslutningsvis erinra om att inomhusmiljön inte bara beror på själva byggnaden och dess underhåll utan också ofta är starkt beroende av nyttjarnas beteende och av emissioner från de verksamheter som bedrivs i byggnaderna. Dessa frågor om arbetsmiljö m.m. ligger till stor del utanför civilutskottets beredningsområde. Det gäller även frågor om sjukvårdens insatser för dem som drabbats av ohälsa till följd av en dålig inomhusmiljö.

Enligt utskottets uppfattning bör de olika insatser som har till syfte att förbättra inomhusmiljön i det svenska byggnadsbeståndet även fortsättningsvis ha hög prioritet. Det handlar då både om att driva arbetet vidare i nuvarande former och att pröva nya vägar till följd av vunna erfarenheter. De överväganden och förslag som redovisas i motion C390 ger emellertid inte utskottet tillräcklig anledning att föreslå ett tillkännagivande till regeringen i denna fråga. De aktuella motionsyrkandena avstyrks således.

Byggregler och byggkostnader

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som tar upp frågor om bl.a. bygglagstiftningens inverkan på byggkostnaderna. Utskottet konstaterar att dessa frågor redan är uppmärksammade i olika sammanhang.

Jämför reservationerna 5 (s, v) och 6 (mp).

Motionerna

Tre motioner tar upp vissa frågor om bl.a. bygglagstiftningens inverkan på byggkostnaderna.

Enligt motion C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp) leder bristen på flexibilitet i byggreglerna till att byggande av billiga bostäder försvåras. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram förslag om möjlighet till avvikelser från byggreglerna för att ge ökad flexibilitet och möjlighet till billigare boende (yrkande 3). Vidare föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande framhåller vikten av att bostadsmarknaden tillförs en större andel billiga bostäder (yrkande 41).

Eva Johnsson (kd) föreslår i motion C450 en översyn av byggreglerna för att möjliggöra enklare och billigare boende för studenter och unga. Motionären anser att dagens byggregler försvårar byggandet av små och billiga bostäder.

Carina Hägg m.fl. (s) framhåller i motion C489 att kostnaderna för nyproduktion av bostäder är mycket hög. Motionären föreslår mot denna bakgrund att det genomförs en översyn av hur byggkostnaderna kan begränsas.

Boverkets byggregler

Byggnader som uppförs eller ändras ska uppfylla vissa väsentliga tekniska egenskapskrav som regleras genom lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. (BVL), förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk (BVF) samt i myndighetsföreskrifterna Boverkets byggregler, BBR (BFS 1993:57). I dessa författningar anges minimikraven på byggnader vad gäller utformning, tillgänglighet och användbarhet, bärförmåga, brandskydd, hygien, hälsa, miljö, hushållning med vatten och avfall, bullerskydd, säkerhet vid användning och energihushållning. Boverkets byggregler innehåller i huvudsak s.k. funktionskrav, dvs. krav på *vad* som ska uppnås, men inte på *hur* kravet ska uppnås.

Byggregler för studentbostäder

Byggreglerna har under de senaste åren genomgått relativt omfattande förändringar. Nya regler om bl.a. bostadsutformning trädde i kraft den 1 juli 2008 (BFS 2008:6). I de nu gällande reglerna finns bl.a. särskilda bestämmelser om boendeformer för ungdomar som innebär att de enskilda bostadslägenheternas rum med inredning och utrustning för matlagning och för daglig samvaro samt utrymme för måltider får sammanföras till gemensamma utrymmen. Vidare finns särskilda regler för boendeformer för studerande som gäller bostadslägenheter med en yta på högst 25 m². Innebörden i dessa regler är att avsteg kan medges från kraven på att vissa delar av bostaden ska vara avskiljbara.

Boverket har haft regeringens uppdrag (M2008/4791/A) att göra en översyn av studenternas bostadssituation. I uppdraget ingick att utreda hur byggreglerna tillämpas när det gäller byggande av studentbostäder och att identifiera eventuella problem när det gäller produktionen av studentbostäder. Boverket redovisade i december 2009 uppdraget i rapporten Student söker bostad.

Vad gäller frågan om byggreglernas inverkan på byggkostnaderna gör verket sammanfattningsvis bedömningen att byggreglerna sannolikt inte har någon avgörande betydelse för produktionskostnaden. Verket har emellertid för avsikt att ändra ett av de krav som gäller små lägenheter. Det gäller kravet på avskiljbarhet för del av bostaden. Boverket menar att det är fullt möjligt att ta bort detta krav för student- och ungdomsbostäder om högst 35 m².

Verket diskuterar även andra krav som i den allmänna debatten anses fördyra studentbostäderna. Det gäller bl.a. badrummens storlek och kraven på tillgänglighet och användbarhet. Enligt verket behöver ett hygienutrymme inte vara större än 3,23 m² för att leva upp till tillgänglighetskravet i byggreglerna. I det fall badrummen är större än så, framhåller verket, beror detta inte på Boverkets byggregler utan på att byggherrarna av olika anledningar valt att göra dem större än vad reglerna säger.

Utredningar om byggkostnader m.m.

Frågor om möjligheten att begränsa byggkostnaderna för bostäder har tagits upp i flera statliga utredningar och även i andra sammanhang. Det gäller exempelvis det projekt med syfte att ta fram kunskap om metoder att minska byggkostnaderna som under 2002–2007 bedrevs inom ramen för Byggkostnadsforum vid Boverket. Erfarenheter från detta projekt finns redovisade i rapporten Skärpning på gång i byggsektorn (Boverket mars 2009).

Byggkommissionen behandlade frågor om konkurrensen och kostnaderna inom bostadsbyggandet i sitt betänkande Skärpning gubbar! (SOU 2002:115). Detta betänkande har på regeringens uppdrag följts upp av Statskontoret som redovisade sina slutsatser i rapporten Sega gubbar? (dnr Fi2008/1515) våren 2009. Frågor om byggkostnaderna har också aktualiserats i samband med den översyn av plan- och bygglagstiftningen som pågått under en längre tid.

Utskottets ställningstagande

I den bostadspolitiska debatten är frågor om byggkostnadernas nivå och utveckling ofta återkommande. Det handlar då bl.a. om konkurrensen inom byggsektorn, byggmaterialprisernas utveckling och följderna av statliga subventioner samt om olika lagstadgade krav på byggandet. Som utskottet förstått de nu aktuella motionerna avses i första hand en påverkan på bygg-

kostnaderna av de krav på bl.a. bostadens utformning som ställs i byggnadslagstiftningen och som konkretiserats genom myndighetsföreskrifter, dvs. främst i Boverkets byggregler.

Som framgått ovan har Boverkets byggregler genomgått ett successivt förändringsarbete under de senaste åren. I dessa sammanhang genomförs också olika former av analyser av förslagets kostnadseffekter. Frågan om myndighetsföreskrifternas inverkan på kostnaderna för bostadsbyggande är således alltid aktuell när byggnadslagstiftningen ska konkretiseras i närmare regler. I sammanhanget är det viktigt att erinra om att Boverkets byggregler i huvudsak är utformade som funktionskrav som lämnar stort utrymme för byggherren att välja den närmare utformningen av byggnaden. Samtidigt är det nödvändigt att reglerna är så utformade att samhällets krav på bl.a. tillgänglighet och användbarhet, skydd för hälsa och miljö, energihushållning och säkerhet kan hävdas.

De aktuella motionerna tar upp frågan om byggreglernas inverkan på byggkostnaderna på en relativt övergripande nivå. En närmare diskussion om möjligheten att begränsa byggkostnaderna genom annorlunda utformade byggregler förutsätter sannolikt en mer detaljerad genomgång av de enskilda reglerna på olika områden. Det får förutsättas att sådana överväganden även fortsättningsvis kommer att ingå som en viktig del i arbetet med att se över regler för byggandet.

En särskild fråga som tas upp i en av motionerna gäller vilka krav som ska ställas på bostäder för studenter och unga. Som framgått ovan har Boverket på regeringens uppdrag nyligen gjort en översyn av studenternas bostadssituation som även innefattade frågor om byggreglernas tillämpning när det gäller byggande av studentbostäder. Enligt Boverkets bedömning har inte byggreglernas utformning någon avgörande betydelse när det gäller byggkostnaderna för studentbostäder. Boverket erinrar om att studentbostäder redan i dag kan göras mindre än vanliga bostäder, framför allt för att vissa funktioner kan flyttas ut till gemensamhetsutrymmen. Verket anser emellertid att vissa ytterligare förenklingar kan göras utan att grundläggande krav på bostaden åsidosätts.

Civilutskottet kan konstatera att frågor om byggreglernas inverkan på kostnaderna för bostadsbyggande redan är uppmärksammade i olika sammanhang. Vad som anförs i de nu aktuella motionerna bör enligt utskottets uppfattning inte föranleda någon åtgärd från riksdagen. Motionerna C390 yrkandena 3 och 41, C450 och C489 avstyrks således.

Eurokoder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om finansiering av s.k. eurokoder. Utskottet hänvisar till att frågan redan är uppmärksammasad.

Bakgrund

Europeiska konstruktionsstandarder, s.k. eurokoder, är Europagemensamma dimensioneringsregler för byggande som i Sverige kommer att ersätta Boverkets konstruktionsregler (BKR) vid verifiering av bärförmåga, stadga och beständighet. Till eurokoderna är vissa nationella val knutna som utgår från medlemsstaternas olika förutsättningar avseende geografi, klimat m.m. Dessa nationella val anges i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (EKS). År 2011 ska det nya systemet tillämpas fullt ut.

Standardiseringsverksamheten i Sverige är privat och regleras av standardiseringsorganen. Swedish Standards Institute (SIS) ansvarar för all svensk standardisering utom elområdet och telekommunikationsområdet. Eurokoderna säljs i Sverige genom SIS förslagsverksamhet.

Regeringen redogjorde våren 2008 i en skrivelse till riksdagen (skr. 2007/08) för statens engagemang och åtaganden inom standardiseringsområdet. I skrivelsen redovisas principerna för finansieringen av standardiseringsarbetet inom olika områden. En huvudprincip är att de företag, organisationer, myndigheter och andra intressenter som har nytta av en standard gemensamt finansierar arbetet genom deltagar- eller projektavgifter. Staten ger ett visst ekonomiskt bidrag till verksamheten. Regeringen gör i skrivelsen bedömningen att den nuvarande ordningen för finansiering av den svenska standardiseringen i allt väsentligt bör bestå. Förändringar i omvärlden eller nya svenska prioriteringar kan dock, anför regeringen, leda till att finansieringskraven kan komma att behöva ses över.

Skrivelsen bereddes inom riksdagen av näringsutskottet som i sitt betänkande (bet. 2008/09:NU6) anförde följande i frågan om finansieringen av standarder.

Tillgänglighet av standarder är viktig. Priset för standarder kan vara relativt högt för vissa användare. Den nuvarande ordningen för finansiering innebär att det är standardiseringsorganen som styr prissättningen av standarderna. Förändringar i omvärlden eller nya svenska prioriteringar kan dock leda till att finansieringen behöver ses över i framtiden.

Riksdagen beslutade på förslag av näringsutskottet att lägga skrivelsen till handlingarna (rskr. 2008/09:22)

Motionen

Malin Löfsjögård (m) framhåller i motion C333 att införandet och användningen av eurokoder kan komma att leda till ökade kostnader i samband med byggande. Enligt motionen kommer byggarna att få betala marknadspris för att få tillgång till information som tidigare tillhandhölls fritt av Boverket genom det nationella regelverket. I motionen föreslås mot denna bakgrund att regeringen ska se över hur byggarna även fortsättningsvis ska få tillgång till gällande konstruktionsregler utan alltför höga kostnader.

Utskottets ställningstagande

Standardisering är ett viktigt verktyg för att inom olika områden åstadkomma samordning och underlätta handel, inte minst inom EU. En ökad användning av internationella standarder berör ett flertal olika branscher. Det gäller även den typ av frågeställningar om prissättningen av standarder som tas upp i den aktuella motionen. Som framgått ovan har frågan tidigare också uppmärksammats av regeringen som i en skrivelse till riksdagen hösten 2008 anförde att finansieringskraven kan komma att behöva ses över. Även näringsutskottet gjorde denna bedömning.

Enligt vad civilutskottet erfarit har regeringen därefter följt utvecklingen vad gäller finansiering och prissättning av standarder. Det gäller särskilt prissättningen av sådana standarder som, liksom eurokoderna, får viss rättslig verkan. Frågan har även på olika sätt uppmärksammats i EU-samarbetet. För närvarande pågår överväganden inom kommissionen om att ta fram en gemensam EU-policy vad gäller bl.a. principerna för prissättningen av standarder inom vissa områden.

Civilutskottet kan konstatera att den fråga som aktualiseras i motionen är av principiell natur och inte enbart gäller byggsektorn och prissättningen av eurokoderna. Regeringen har frågan under uppsikt, och det kan förväntas att den också ges ökad uppmärksamhet i EU-samarbetet. Utskottet anser därför att det inte föreligger något behov för riksdagen att göra det i motionen föreslagna tillkännagivandet.

Motion C333 avstyrks med hänvisning till det anförda.

Besiktning av balkonger

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om besiktning av balkonger. Utskottet framhåller att fastighetsägarna enligt gällande lagstiftning redan har ett långtgående ansvar för säkerheten i sina byggnader.

Jämför reservation 7 (s, v, mp).

Motionerna

Två motioner hänvisar till att det under de senaste åren skett flera olyckor med balkonger som har rasat. Motionärerna framhåller också att det i dag saknas lagstiftning med krav på kontinuerliga besiktningar av balkonger.

I motion C209 av Christin Hagberg (s) förslås mot denna bakgrund att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om lagstiftning som innebär ett krav på besiktning av balkonger.

Lennart Pettersson m.fl. (c) föreslår i motion C294 ett tillkännagivande om egenkontroll av balkonger. Motionärerna anser att Boverket bör ta fram råd om sådan egenkontroll. Vidare anförts att en genomförd egenkontroll bör begränsa fastighetsägarens skadeståndsansvar om en olycka ändå inträffar.

Gällande rätt

Enligt gällande regelverk har fastighetsägaren ålagts ett ansvar för sin byggnad.

I lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. (byggnadsverkslagen) anges att byggnadsverk som uppförs eller ändras, under förutsättning av normalt underhåll, under en ekonomiskt rimlig livslängd ska uppfylla väsentliga egenskapskrav vad gäller bl.a. bärförmåga, stadga och beständighet samt säkerhet vid användning. Byggnadsverk ska underhållas så att dessa egenskaper i huvudsak bevaras (2 §).

I såväl Boverkets byggregler som Boverkets konstruktionsregler finns specificerade krav på balkonger utfärdade med stöd av byggnadsverkslagen. För äldre hus gäller att byggnaden ska uppfylla de krav som gällde när byggnaden uppfördes.

Enligt ordningslagen (1993:1617) ska brister på byggnader, ställningar, skyltar och liknande anordningar som medför risk för skada på personer eller egendom på offentlig plats avhjälpas utan oskäligt dröjsmål. Ansvaret för att åtgärderna vidtas vilar på ägaren eller den som till följd av nyttjanderättsavtal eller på någon annan grund är i ägarens ställe (3 kap. 3 §).

Fastighetsägarens ansvar för att byggnaden underhålls och är säker framgår också av hyreslagen och bostadsrättslagen. Enligt hyreslagen ska hyresvärden på tillträdesdagen se till att lägenheten är fullt brukbar som bostad och därefter även fortsättningsvis hålls i sådant skick (12 kap. 9 och 15 §§). Motsvarande bestämmelser om bostadsrättsföreningens ansvar finns i bostadsrättslagen (7 kap. 1 och 4 §§).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet ser, liksom motionärerna, allvarligt på de olyckor som kan bli följden av konstruktionsfel eller bristande underhåll på en byggnad. En fastighetsägare ansvarar för sin fastighets tekniska standard och har ett långtgående ansvar för säkerheten för dem som vistas i och omkring fastigheten. Ett sätt av förebygga olyckor är att inventera risker i fastigheten.

Som motionärerna konstaterar finns det särskilda krav på besiktning av vissa funktioner i en byggnad, gällande bl.a. hissar. För att en fastighetsägare ska kunna leva upp till sitt ansvar för fastighetens tekniska standard och säkerhet får det emellertid därutöver anses föreligga ett behov av en återkommande egenkontroll vad gäller vissa av fastighetens tekniska egenskaper. Det gäller självfallet särskilt för byggnadsdelar och annat som kan åstadkomma skada om de lossnar från byggnaden och faller ned. Det kan vara fråga om t.ex. fasad- och takmaterial eller istappar och snö. Balkonger med en sådan konstruktion att de kan lossna till följd av ålder och bristande underhåll är självfallet särskilt viktigt att kontrollera. Det får förutsättas att fastighetsägaren vid behov även tillkallar expertis för en sådan kontroll.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslaget om en särskild lagstiftning om inspektion av balkonger. Fastighetsägarens ansvar för att balkonger och andra byggnadsdelar underhålls och är säkra följer redan av gällande rätt. Det får förutsättas att information om fastighetsägarens ansvar och eventuella risker med olika typer av konstruktioner lämnas av bl.a. fastighetsägarnas egna organisationer och branschorganen inom byggsektorn. Utskottet har erfarit att exempelvis Fastighetsägarna Norr givit ut ett informationsblad till vägledning om förfarandet vid balkongbesiktningar. Enligt informationsbladet bör balkonger inspekteras av sakkunnig person minst vart femte år, eller i samband med förändringar som bl.a. inglasningar.

Som framhålls i en av motionerna kan även Boverket ha en roll när det gäller byggnadstekniskt motiverad information till fastighetsägare. Utskottet anser emellertid att det bör ankomma på verket att självt bedöma i vilka former och sammanhang som sådana informationsinsatser i så fall kan bli aktuella.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna C209 och C294.

Kunskapsutveckling inom byggsektorn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att riksdagen i tillkännagivanden ska framhålla statens roll när det gäller kunskapsutveckling och kunskapspridning inom byggsektorn. Utskottet hänvisar till de insatser som redan görs.

Jämför reservation 8 (s, v, mp).

Motionerna

I två motioner framhålls behovet av statliga insatser för att främja kunskapsutvecklingen inom byggsektorn.

Carina Moberg m.fl. (s) föreslår i motion C483 att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla behovet av att stärka statens roll som kunskaps-spridare för att bidra till att minska antalet byggfel (yrkande 13). Motionärerna framhåller vidare behovet av att stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom samhällsbyggande.

I motion C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör lyfta fram goda exempel och på olika sätt stödja utvecklingen av byggtekniska lösningar som stärker de sociala och ekologiska beståndsdelarna i den byggda miljön (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet delar motionärernas uppfattning att staten har en viktig roll när det gäller såväl forskningsinsatser som övriga former för kunskapsutveckling och kunskapsspridning inom bygg- och fastighetssektorn. Motionerna tar emellertid endast mycket kortfattat upp de komplexa frågor som rör verksamheten inom ett flertal myndigheter, forskningsinstitutioner och andra organ. Utskottet ska här endast nämna några exempel på statliga insatser som syftar till att främja kunskapsutvecklingen inom byggsektorn på bl.a. de områden som framhålls i motionerna.

När det gäller byggforskning är den huvudsakliga statliga finansören Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Formas ska främja en ekologiskt hållbar tillväxt och utveckling i samhället, mång- och tvärvetenskaplig forskning samt internationellt forskningssamarbete. Forskningsrådet ansvarar vidare för information om forskning och forskningsresultat. De statligt finansierade forskningsutförande organen på området finns framför allt vid landets universitet och tekniska högskolor.

Boverket har en central roll när det gäller de frågor som lyfts fram i motionerna. Även andra statliga myndigheter har uppgifter med stor betydelse för kunskapsutvecklingen och kunskapsspridningen inom byggsektorn. Flera statliga myndigheter är också i engagerade i olika samarbetsprojekt med aktörerna inom byggsektorn, exempelvis genom Rådet för byggkvalitet (BQR). BQR bildades 2000 efter att regeringen givit ett antal statliga verk i uppdrag att tillsammans med företrädare för aktörer i byggandet och förvaltningen av byggnadsverk bilda ett byggbranschens kvalitetsråd med syfte att bl.a. få till stånd ett mer systematiskt kvalitetsarbete på byggområdet och bidra till erfarenhetsåterföring och kompetensutveckling. BQR är en ideell förening som i dag har ett stort antal medlemmar som representerar i princip alla delar av bygg- och fastighetssektorn, inklusive forsknings- och utbildningsorganen. Verksamheten är bl.a. inriktad på att bidra till kunskaps- och informationsspridningen inom sektorn.

Under den senaste tioårsperioden har också den av regeringen initierade s.k. Bygga bo-dialogen verkat för en utveckling mot en hållbar bygg- och fastighetssektor i Sverige. Inom Bygga bo-dialogen har ett antal företag och kommuner samt regeringen tillsammans formulerat mål som man vill

arbete för att uppnå och gjort åtaganden om konkreta insatser. Ett av dessa åtaganden gäller forskning, utveckling och utbildning för en hållbar bygg- och fastighetssektor. Samarbetet inom Bygga bo-dialogen avslutades vid det senaste årsskiftet. Delar av det arbete som bedrivits avses få en fortsättning bl.a. genom verksamheten vid Boverket och Delegationen för hållbara städer.

Delegationen för hållbara städer tillsattes av regeringen hösten 2008. I regeringens uppdrag anges att delegationen har till uppgift att verka för en hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Delegationen ska i samarbete med kommunerna, marknadens aktörer och andra parter underlätta och stimulera arbetet med att genom integrerad, sektorsövergripande planering, höjda ambitionsnivåer och användande av ny teknik åstadkomma välfungerande och attraktiva stadsmiljöer där hög livskvalitet går hand i hand med förbättrad miljö, ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och minimerad klimatpåverkan. I uppdraget ligger bl.a. att bidra till kunskapsutveckling och kunskapsspridning samt att samla och sprida information om goda exempel.

När det gäller utredningar som övervägt frågor om kunskapsutvecklingen inom byggsektorn kan utskottet nämna att Byggkommissionen i sitt betänkande Skärpning gubbar! (SOU 2002:115) bl.a. konstaterade att befintlig kunskap inte används i tillräcklig omfattning av byggsektorn. I den uppföljning av Byggkommissionens betänkande som Statskontoret redovisade 2009 – Sega gubbar? – konstaterades att branschen generellt sett är dålig på att vidareutbilda sin personal och att tillgodogöra sig resultat från forskning och utveckling. Enligt Statskontorets bedömning beror den låga tillämpningsnivån av forsknings- och utvecklingsresultat i huvudsak inte på bristande insatser från det offentligas sida. Statskontoret framhåller att en allmänt ökad förändringsbenägenhet i branschen och ett bättre konkurrenstryck är de enskilt viktigaste faktorerna för att öka innovationsspridningen och därmed effektivitet och kvalitet i byggandet.

Som framgått ovan finns det ett omfattande statligt engagemang i kunskapsutvecklingen inom bygg- och fastighetssektorn. Regeringen och statliga myndigheter har också genom olika insatser verkat för att sektorn i större utsträckning ska utnyttja denna kunskap, bl.a. i syfte att byggfel ska kunna undvikas och att ekologiskt hållbara metoder ska tillämpas. Utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis verkar i denna riktning.

Det som anförs i de aktuella motionerna ger inte utskottet anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagen. Motionerna C390 yrkande 12 och C483 yrkande 13 avstyrks såldes.

Bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder. Utskottet förutsätter att eventuella problem i detta sammanhang kan uppmärksammas i Boverkets tillsynsverksamhet.

Jämför reservation 9 (mp).

Gällande rätt

Enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. kan bidrag lämnas till enskild person som äger en bostad för permanent bruk eller som innehar en sådan bostad med hyres- eller bostadsrätt. Om bostaden hyrs i andra hand, lämnas bidrag endast om anpassningsåtgärden är skäligen med hänsyn till hur långvarig upplåtelsen är (4 §).

Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade. Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen (6 §).

Vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning (9 §).

Motionen

Enligt motion C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp) är det i dag ovanligt att studentbostäder är tillgängliga för studenter med nedsatt funktionsförmåga. Motionärerna anser att gällande regler inte ger tillräcklig möjlighet för studenter som själva, eller vars barn, har funktionshinder att få hjälp till bostadsanpassning. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om att lagen bör ändras så att studenter får verklig rätt till bostadsanpassningsbidrag (yrkande 36).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har varje år under den innevarande valperioden behandlat ett antal motioner om ändrade regler för bostadsanpassningsbidrag. Förslag från årets allmänna motionstid som utskottet redan tidigare har behandlat tas i detta betänkande upp bland de motioner som bereds i förenklad ordning. Den nu aktuella motionen om bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder har emellertid inte någon direkt motsvarighet i tidigare behandlade förslag.

Utskottet anser, liksom motionärerna, att det är angeläget det finns ett tillräckligt utbud av bostäder som kan användas av studenter med funktionshinder. Nyare studentbostäder, liksom dagens nyproduktion, ska också uppfylla högt ställda krav på bostädernas tillgänglighet och användbarhet. Det finns däremot ett bestånd av äldre studentbostäder som inte kan utnyttjas av studenter med vissa funktionshinder utan att anpassningsåtgärder vidtas. Sådana anpassningsåtgärder kan bli aktuella t.ex. i samband med en större ombyggnad, men också när fastighetsägaren väljer att vidta åtgärder i ett begränsat antal bostäder. Det är också möjligt att få bidrag till en individuell anpassning av en bostad för en viss student genom bostadsanpassningsbidraget. Det finns således inte något undantag för studentbostäder i reglerna för bostadsanpassningsbidrag. Däremot gäller vid byte till studentbostad, liksom för köp och byten i det övriga bostadsbeståndet, att bidrag till kostnadskrävande åtgärder endast lämnas om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning.

Boverket har tillsyn över kommunernas handläggning av ansökningar om bostadsanpassningsbidrag och sammanställer årligen vissa uppgifter om bidragsgivningen. Det får förutsättas att verket i sin rapportering till regeringen tar upp eventuella problem med bidragsverksamheten. Under de senaste åren har frågor om villkoren för återanvändning av vissa installationer som finansierats med bostadsanpassningsbidrag särskilt uppmärksamats och resulterat i ett regeringsuppdrag till Boverket.

Utskottet förutsätter att även eventuella problem som gäller villkoren för bidrag till anpassning av studentbostäder kan uppmärksammas i Boverkets tillsynsverksamhet eller i annat sammanhang. Vad som anförs i den aktuella motionen ger emellertid inte utskottet skäl att föreslå något tillkännagivande till regeringen i frågan. Motion C390 yrkande 36 avstyrks således.

Övriga motionsförslag – förenklad beredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande (s, v, mp).

Utskottets ställningstagande

I motioner från 2009 års allmänna motionstid har väckts förslag som rör lågenergihus respektive bostadsanpassningsbidrag som motsvarar, eller i allt väsentligt motsvarar, motionsförslag som utskottet behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2006/07:CU18, 2007/08:CU11, 2008/09:CU30 och 2008/09:CU32, och riksdagen har i enlighet

med utskottets förslag avslagit motionerna. Utskottet står fast vid sina senaste ställningstaganden och det föreligger inte heller andra skäl att åter behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks därför.

Reservationer

1. **Energideklarationer, punkt 1 (s, v, mp)**

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:C3 och 2009/10:C283 yrkandena 1 och 2, avslår motionerna 2009/10:C319 och 2009/10:C438 samt lägger redogörelse 2009/10:RRS3 till handlingarna.

Ställningstagande

Arbetet med att motverka klimatförändringen förutsätter åtgärder inom en rad olika samhällssektorer och användning av tydliga styrmedel. Frågor om byggnadernas energianvändning och klimatpåverkan är centrala i detta sammanhang. Det är därför nödvändigt att rikta stor uppmärksamhet på åtgärder som kan leda till en nödvändig energieffektivisering i byggnadsbeståndet. Systemet med energideklarationer kan bli en viktig del i detta arbete. Deklarationerna kan ge fastighetsägarna ett incitament att vidta effektiviseringsåtgärder och även underlag för beslut om vad som behöver genomföras i varje enskild byggnad. Erfarenheterna från deklara-tionsverksamheten kan också bli ett värdefullt underlag för politiska beslut om energieffektiviseringsarbetet. För att energideklarationerna ska kunna få denna centrala roll i energieffektiviseringen av byggnadsbeståndet krävs emellertid att systemet löpande utvärderas när det gäller exempelvis träffsäkerhet och kostnadseffektivitet. Det är mot denna bakgrund som Riksrevisionens granskning av systemet och redogörelsen till riksdagen ska ses.

Granskningen visar att det svenska genomförandet av EG-direktivet med krav på energideklaration har blivit försenat, vilket medfört problem vid myndigheternas tillämpning av bestämmelserna. Enligt granskningen har systemet med energideklarationer också blivit ineffektivt i flera avseenden. Exempelvis konstateras att en stor del av deklara-tionerna inte innehåller några rekommendationer om åtgärder och att nyttan i förhållande till det pris fastighetsägarna tvingats betala kan ifrågasättas. Kvaliteten i deklara-tionerna varierar också stort. Riksrevisionen pekar även på att ansvarsfördelningen mellan de berörda myndigheterna är oklar.

Riksrevisionens styrelse menar att det bör vara en prioriterad uppgift för regeringen att se till att EG-direktiv implementeras i tid och att myndigheterna ges förutsättningar att klarlägga hur regelverket bör tillämpas. Styrelsen anser också att regeringen bör se över det regelverk som styr tillämpningen av energideklarationer och vidta de åtgärder som behövs för att effektivisera verksamheten och säkerställa deklARATIONERNAS kvalitet. Regeringen bör vidare, enligt redogörelsen, utveckla sin uppföljning inom området, bl.a. i syfte att kunna åiterrapportera till riksdagen vilka effekter statens insatser haft för målet att energieffektivisera bebyggelsen.

Vi anser det är angeläget att erfarenheterna från Riksrevisionens granskning nu tas till vara och leder till förbättringar av systemet med energideklarationer. Riksdagen bör därför genom ett tillkännagivande till regeringen ställa sig bakom vad Riksrevisionens styrelse anfört med anledning av granskningen av införandet av energideklarationer. Regeringen bör i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits i syfte att effektivisera verksamheten med energideklarationer och säkerställa energideklarationernas kvalitet samt åiterrapportera till riksdagen om vilka effekter statens insatser haft för målet att energieffektivisera bebyggelsen.

Vad vi nu anfört innebär ett bifall till motion C3 (s, v, mp). Det innebär att även motion C283 får anses vara tillgodosedd. Övriga motioner som utskottet behandlar i detta avsnitt, dvs. C319 och C438, innehåller förslag som innebär att systemet med energideklarationer kraftigt skulle minska i betydelse. Dessa motioner bör avslås av riksdagen.

2. Krav i samband med energieffektivisering, punkt 2 (v, mp) av Egon Frid (v) och Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C291 och avslår motion 2009/10:C285.

Ställningstagande

Under de närmaste åren kommer ett omfattande arbete att behöva inledas med att förbättra energieffektiviteten i det svenska byggnadsbeståndet. Det är då frågan om både enkla åtgärder som kan vidtas utan större ingrepp i byggnaden och mer omfattande åtgärder som ofta kan samordnas med andra ombyggnadsåtgärder. Som framhålls i motion C291 är det viktigt att i detta sammanhang även uppmärksamma frågor om inomhusmiljön och åtgärda de bostäder och övriga byggnader som i dag ger upphov till hälso-problem.

Energianvändningen i en byggnad och inomhusmiljön har ofta ett påtagligt samband. Det gäller bl.a. för ventilationslösningar och olika materialval. Däremot finns det inte, som ibland hävdas, någon motsättning mellan en energisnål byggnadsutformning och en god inomhusmiljö. Klimatsmarta lösningar och energisnål teknik kan tvärtom bidra till att förbättra inomhusmiljön. Det förutsätter emellertid, som vid allt byggande, att åtgärderna redan från början blir rätt utförda och att alla former av byggfusk motverkas.

Vi anser att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör framhålla att det i samband med förestående satsningar på energieffektiviseringsåtgärder är önskvärt att stimulansmedel utformas så att investeringarna även tar hänsyn till inomhusmiljön. Utöver rent byggnadstekniska åtgärder finns det också behov av att skärpa lagstiftning med betydelse för inomhusmiljön och även vidta vissa andra åtgärder. Vi återkommer med förslag i dessa frågor i en reservation under rubriken Byggnaders inomhusmiljö.

Vad vi ovan förordat innebär ett bifall till motion C291. Motion C285 avstyrks.

3. Bygghälsförsäkring, punkt 3 (s, v)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:C233 och 2009/10:C483 yrkande 14 och avslår motionerna 2009/10:C361, 2009/10:C397 och 2009/10:C439.

Ställningstagande

Frågan om hur kravet på bygghälsförsäkring ska vara utformat har uppmärksamats och utretts vid ett flertal tillfällen under de senaste åren. Inte minst har kravet på bygghälsförsäkring för s.k. självbyggare ifrågasatts, men även andra frågor om försäkringarnas utformning har varit föremål för överväganden. Vi anser att det är angeläget att regeringen nu redovisar sitt ställningstagande i de aktualiserade frågorna för riksdagen samt lägger fram förslag om eventuella lagändringar.

Vad vi nu anfört bör riksdagen med bifall till motion C483 yrkande 14 tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär att även motion C233 får anses vara tillgodosedd. Övriga motioner som gäller reglerna för bygghälsförsäkring avstyrks.

4. Byggnaders inomhusmiljö, punkt 4 (v, mp)

av Egon Frid (v) och Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C390 yrkandena 25–31.

Ställningstagande

Inledning

Den genomsnittlige medborgaren tillbringar i dag omkring 90 % av dygnets tid inomhus. Det innebär att frågor om byggnadernas inomhusmiljö är av central betydelse för folkhälsan i stort och helt avgörande för dem som drabbats av s.k. sjuka hus. De som har fått sin hälsa förstörd av en farlig eller undermålig inomhusmiljö har dessutom ofta stora problem med att få hjälp och att få ansvarsfrågan klarlagd. De drabbade är också ofta både ekonomiskt och fysiskt svagt rustade på grund av kraftigt nedsatt eller obefintlig arbetsförmåga. Samhället måste därför ta ett större ansvar för dem som drabbats av brister i inomhusmiljön och givetvis även på olika sätt förebygga att fler blir drabbade. Försiktighetsprincipen bör vara en självklar utgångspunkt för samhällets insatser på detta område.

Trots att problemen med sjuka hus och ohälsa till följd av en dålig inomhusmiljö är väl känt har inte tillräckliga åtgärder vidtagits för att undvika att nya ohälsosamma byggnader tillkommer eller för att åtgärda de byggnader som redan är drabbade av fukt och mögel. I Miljöpartiets partimotion C390 yrkandena 25–31 läggs det emellertid fram ett antal förslag som tillsammans skulle kunna utgöra en utgångspunkt för ett sådant arbete. Nedan redogör vi kortfattat för dessa förslag.

Hälsoansvar för byggande

Byggnadernas långa livslängd gör att den som ansvarar för att bygga måste förmås att tänka långsiktigt. Detta kan bäst uppnås om man kopplar ett långsiktigt ansvar till byggandet. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen snarast bör utreda möjligheten att utforma en lagstiftning som innebär att den som är ansvarig för byggandet åläggs ett minst tioårigt hälsoansvar. Det skulle innebära att en nybyggnation ska åtföljas av en minst tioårig garanti på att byggnaden inte skadar människors hälsa.

Bygghaverikommission

En stor del av byggnadsbeståndet är redan drabbat av undermålig inomhusmiljö till följd av fuktskador eller av andra orsaker. Under miljonprogramsåren byggdes det i högt tempo, vilket resulterat i en stor andel byggnader med stora brister. Problemen finns också i en avsevärd del av de bostäder, skolor, kontor och andra lokaler som har byggts därefter. Enstegstätning av fasader är det senaste exemplet i en lång rad av dåliga byggnadstekniska lösningar.

Felaktiga byggnadstekniska lösningar och byggfusk leder till att de boende och övriga som nyttjar byggnaderna riskerar sin hälsa. Det är inte rimligt att den enskilde ska lämnas helt utan skydd av samhället i situationer som dessa. Vi anser att regeringen bör inrätta en bygghaverikommission med uppgift att granska alla fall av sjuka-hus-syndrom i landet och föreslå lösningar både för de drabbade personerna och för de byggnadstekniska problemen. En sådan kommission måste ha en bred kompetens för att kunna hantera både hälsoproblematiken och byggtekniken.

Barnens arbetsmiljö

Barn och ungdomar far i dag illa i undermåliga skolmiljöer på grund av dåligt byggda och underhållna lokaler. Det är ansvarslöst att utsätta barn för en inomhusmiljö som gör att de inte har möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen på rätt sätt. Problemet finns även i förskolor, fritidsgårdar och många andra lokaler för idrotts- och föreningsverksamhet. Vi anser att regeringen bör utreda hur ett riktat stöd för sanering av i första hand skolor och förskolor med skadlig inomhusmiljö skulle kunna utformas.

Ansvarsfrågor

Uppmärksamheten kring sjuka hus och de hälsoproblem som en undermålig inomhusmiljö leder till borde innebära att nya problem inte skulle behöva tillkomma vid nybyggnad eller renoveringar. Tyvärr är så inte fallet. I dag är det en god affär för byggbolagen att först bygga och sedan bygga om, och få betalt båda gångerna. Det saknas tillräckliga incitament att göra rätt från början. Det behöver därför utarbetas en lagstiftning med tvingande minimiregler för olika parters ansvar vid fel i projektering och utförande av byggnadsarbeten, anläggningsarbeten och installationer.

Byggmaterial

Inte sällan är de sjuka husen en följd av att man har använt byggmaterial som i olika omfattning emitterar kemiska substanser till sin omgivning. Det är väl känt att fukt ofta är en starkt bidragande orsak till att inomhusmiljön blivit ohälsosam. Det finns emellertid fortfarande stora brister när det gäller kunskapen kring hur byggmaterial, särskilt under inverkan av fukt, påverkar inomhusmiljön och vilka hälsoeffekter detta ger. En orsak

till detta är att forskning om byggmaterial har mycket låg prioritet. Det är därför nödvändigt att staten styr forskningsmedel för att öka kunskapen om byggmaterialens hälsopåverkande egenskaper.

Fond för stödåtgärder

En metod som bör prövas för att stödja dem som drabbas av ohälsa på grund av skadliga inomhusmiljöer är att inrätta en fond för finansiering av nödvändiga åtgärder. En sådan fond skulle kunna byggas upp med medel från en avgift som tas ut vid nybyggnad och större renoveringar. Även skattemedel skulle kunna användas. Regeringen bör utreda möjligheterna att inrätta en fond med en finansieringslösning som kan bidra till att öka incitamentet för byggindustrin att bygga och renovera så att hälsoproblemen minimeras.

Förslag

Det som vi ovan anfört bör riksdagen tillkännage som sin mening för regeringen. Det innebär ett bifall till Miljöpartiets partimotion C390 yrkandena 25–31.

5. Byggregler och byggkostnader, punkt 5 (s, v)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C489 och avslår motionerna 2009/10:C390 yrkandena 3 och 41 samt 2009/10:C450.

Ställningstagande

Boendekostnaderna i nyproducerade bostäder ligger i dag på en mycket hög nivå. Förklaringen kan till viss del sökas i de senaste årens avveckling av alla byggstimulanser och en bostadspolitik som inte heller i övrigt gynnat en rättvis utveckling på bostadsmarknaden. Bristande konkurrens och effektivitet inom byggsektorn har i flera utredningar framhållits som ett stort problem. Under det socialdemokratiska regeringsinnehavet togs flera initiativ, bl.a. Byggkostnadsforum vid Boverket, som syftade till att sprida kunskap om metoder som kan begränsa byggkostnaderna. Dessa initiativ har inte fått någon fortsättning under det nuvarande regeringsinnehavet. Vi

anser därför att det finns anledning att nu överväga formerna för en ny översyn av vilka åtgärder som kan vidtas för att pressa kostnaderna i nyproduktion av framför allt hyresbostäder.

Vad vi nu anfört med anledning av motion C489 bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Motionerna C390 yrkandena 3 och 41 samt C450 avstyrks.

6. Byggregler och byggkostnader, punkt 5 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C390 yrkandena 3 och 41 samt avslår motionerna 2009/10:C450 och 2009/10:C489.

Ställningstagande

Det finns ekonomiskt svaga grupper som är beroende av billiga bostäder för att klara sin vardagsekonomi. I dag råder det emellertid stor brist på sådana bostäder. Särskilt i nyproduktionen hamnar boendekostnaderna oftast på nivå som utesluter stora delar av befolkningen. Det behöver därför vidtas flera åtgärder för att begränsa boendekostnaderna i nyproduktionen. Till viss del handlar det om att undanröja dagens orättvisor mellan upplåtelseformerna när det gäller bl.a. skattereglerna. Det behöver också vidtas åtgärder i syfte att begränsa byggkostnaderna. Dessa åtgärder måste givetvis byggsektorn själv svara för i stor utsträckning. Det finns emellertid skäl att även se över de krav på bostadsutformning m.m. som ställs upp med stöd av byggnadslagstiftningen i Boverkets byggregler.

Sverige har välutvecklade regler för hur en bostad ska se ut. Kvalitetskraven är högt ställda på nybyggnationer. Det måste emellertid vara möjligt att bygga bostäder även för dem som inte anser sig behöva alla moderniteter i sin bostad och i stället prioriterar låga boendekostnader. Detta får inte ske på bekostnad av att man väljer byggmetoder som är sämre ur miljösynpunkt eller som gör att byggnadernas hållbarhet försämraras. Det som efterfrågas är välplanerade lägenheter med flexibla lösningar och låga kostnader.

Miljöpartiet är öppet för ett system som tillåter avvikelser från vissa byggregler i syfte att sänka boendekostnaderna och öka valfriheten för dem som så önskar. Genom spridning av dessa enklare bostäder i flera områden kan man undvika att enskilda områden förslummas. Ökad flexibilitet i bostäderna gör också att små förändringar i behoven inte måste innebära ett lägenhetsbyte.

Jag anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som möjliggör avvikelser från byggreglerna, både för att sänka boendekostnader och för att uppnå en ökad flexibilitet.

Det jag nu anfört bör riksdagen med bifall till Miljöpartiets partimotion C390 yrkandena 3 och 41 tillkännage för regeringen som sin mening. Motionerna C450 och C489 avstyrks.

7. Besiktning av balkonger, punkt 7 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C209 och avslår motion 2009/10:C294.

Ställningstagande

I en stor del av byggnadsbeståndet finns balkonger som kan vara farliga om de inte är underhållna på rätt sätt. Under de senaste åren har det också vid flera tillfällen inträffat att balkonger lossnat från sina fästen och rasat ned. Detta har lett till tragiska olyckor med dödsfall och flera skadade personer som följd.

Det finns stor risk för att fler olyckor kommer att inträffa till följd av dåligt underhållna eller felkonstruerade balkonger. I dag finns det inga krav på att fastighetsägarna ska genomföra kontinuerliga besiktningar av sina balkonger. Sådana krav finns däremot för hissar. Vi anser att det finns skäl att se över om ett motsvarande krav på besiktning av balkonger bör införas i lagstiftningen. Regeringen bör således överväga frågan och därefter återkomma till riksdagen med eventuella förslag.

Vad vi anfört i denna fråga med anledning av motion C209 bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Förslaget i motion C294 om en frivillig egenkontroll avstyrks.

8. Kunskapsutveckling inom byggsektorn, punkt 8 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh Sammeli (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:C390 yrkande 12 och 2009/10:C483 yrkande 13.

Ställningstagande

Felaktiga materialval och tillämpning av oprövade byggmetoder får ofta allvarliga följder. Hus som drabbas av fukt, mögel eller andra skador kan ge hälsoproblem för bostadskonsumenter och leder inte sällan till långtgående ekonomiska konsekvenser. Det är dessutom ofta svårt att klarlägga ansvaret för byggfel och för de drabbade att få ersättning. Samtidigt finns det ett behov av nytänkande inom byggsektorn. Nya lösningar i fråga om materialval och bebyggelseutformning kan leda till lägre byggkostnader, ge förutsättningar för lösningar som är miljövänliga och stimulera till samverkan och delaktighet.

Både när det gäller de byggmetoder som redan tillämpas i stor skala och de metoder som ännu inte är färdigutvecklade finns det ett stort behov av kunskapsutveckling. Det brukar ibland hävdas att det inom byggbranschen läggs ned betydligt mindre resurser på forskning och utveckling än i flertalet andra branscher. Detta är mycket oroande med tanke på byggsektorns stora betydelse i samhället.

Det är givetvis byggsektorn själv som måste ta huvudansvaret för att tillräckliga resurser satsas på en kunskapsutveckling som kan bidra både till att undvika felaktiga byggmetoder och till att ta fram nya lösningar. Vi anser emellertid att även staten har en viktig roll i att ta fram kunskap om ett byggande som kan uppfylla högt ställda krav i fråga om ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Satsningar gjordes under den tidigare regeringen på bl.a. att stödja pilotprojekt som minskade byggkostnaderna och att stärka ett samarbete mellan företag, kommuner och staten för att få i gång en utveckling mot en hållbar bygg- och bostadssektor. Det finns emellertid flera tecken som tyder på att staten i dagsläget inte lever upp till sitt ansvar på detta område.

Vi anser att staten behöver stärka sin roll när det gäller att ta fram ny kunskap om byggmaterial och byggmetoder samt att sprida kunskapen inom byggsektorn. Det finns anledning att se över alla led i kunskapsuppbyggnaden inom området, från grundforskning och tillämpad forskning till pilotprojekt och fullskalig produktion.

Det vi anført ovan bör riksdagen med bifall till motionerna C390 (mp) yrkande 12 och C483 (s) yrkande 13 tillkännage för regeringen som sin mening.

9. Bostadsanpassningsbidrag för studentbostäder, punkt 9 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C390 yrkande 36.

Ställningstagande

Studenter som ska påbörja sina studier, ofta på en ny ort, har vanligen problem att finna en lämplig bostad. För de studenter som har nedsatt funktionsförmåga innebär det extra svårigheter att hitta en bostad som uppfyller kraven på tillgänglighet och användbarhet. Det gäller även för de studenter som har barn med funktionsnedsättningar. På många studieorter är utbudet av anpassade studentbostäder helt otillräckligt. Det är därför nödvändigt att studenter med funktionshinder, eller som har barn med funktionshinder, kan garanteras en lämplig bostad genom åtgärder som stöds med bostadsanpassningsbidrag.

Ansökan om bostadsanpassningsbidrag prövas av den kommun som bostaden ligger i. Det kan medföra problem när ansökan avser studentbostäder. Studenten bor ofta endast tillfälligt i universitets- eller högskolekommunen och riskerar därför att inte få samma behandling som kommunens egna invånare. Jag anser att det finns skäl att se över lagstiftningen på området så att studenter garanteras rätt till bostadsanpassning även när det gäller studentbostäder som används under en begränsad tid.

Det nu anförda bör riksdagen med bifall till Miljöpartiets partimotion C390 yrkande 36 tillkännage för regeringen som sin mening.

Särskilt yttrande

Övriga motionsförslag – förenklad beredning, punkt 10 (s, v, mp)

Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh Sammeli (s) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. Då det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2006/07:CU18, 2007/08:CU11, 2008/09:CU30 och 2008/09:CU32, i förekommande fall ihop med företrädare för andra partier. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2009/10:RRS3 Riksrevisionens styrelses redogörelse om införandet av energideklarationer.

Följdmotionen

2009/10:C3 av Carina Moberg m.fl. (s, v, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Riksrevisionens styrelses redogörelse om införandet av energideklarationer.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:C209 av Christin Hagberg (s):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagstiftningen om besiktning av balkonger.

2009/10:C233 av Solveig Zander (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av lagen om byggfelsförsäkring m.m. i syfte att tydliggöra undantagen, vilket bl.a. innebär att byggherren tillika näringsidkaren undantas.

2009/10:C259 av Renée Jeryd och Christina Oskarsson (båda s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av systemet med bostadsanpassningsbidraget.

2009/10:C265 av Siw Wittgren-Ahl och Birgitta Eriksson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa stöd för anpassning av lägenheter.

2009/10:C277 av Egon Frid m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatsmarta hus – s.k. passivhus och låg-energihus – ska införas som norm för nybyggande av flerbostadshus år 2012.

2009/10:C283 av Else-Marie Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket som styr tillämpningen av systemet med energideklarationer och vidta nödvändiga åtgärder för att effektivisera verksamheten och säkerställa energideklarationernas kvalitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla uppföljningen för att kunna återrapportera till riksdagen om vilka effekter statens insatser haft för målet om energieffektivisering av byggnader.

2009/10:C285 av Malin Löfsjögård (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatsmart byggande.

2009/10:C291 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsningarna på energieffektiviseringsåtgärder ska ha en tydlig inriktning mot att också förbättra inomhusmiljön.

2009/10:C294 av Lennart Pettersson m.fl. (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om egenkontroll av balkonger.

2009/10:C319 av Björn Leivik (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energideklaration.

2009/10:C333 av Malin Löfsjögård (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till och kostnad för eurokoderna.

2009/10:C361 av Staffan Anger (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen kring byggförsäkring.

2009/10:C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avvikelser från byggnormer för att möjliggöra en flexibla standard och möjlighet till billigare boende.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja utvecklingen av byggtekniska lösningar som stärker de sociala och ekologiska beståndsdelarna i den byggda miljön.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att införa krav på minst tio års hälsogaranti för byggd miljö.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en bygghaverikommission.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur ett riktat stöd för sanering av i första hand skolor och förskolor med skadlig inomhusmiljö skulle kunna utformas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att lagstifta om tvingande minimiregler för parternas ansvar vid fel i projektering och utförande av byggnadsarbeten, anläggningsarbeten och installationer.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökade kunskaper om byggmaterialens hälsopåverkande egenskaper och hur dessa egenskaper påverkas vid olika nivåer av fukt.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda inrättandet av en fond enligt motionens förslag för stöd till människor som drabbats av skadlig inomhusmiljö.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma finansieringslösningar så att de i sig ökar motiven att från början undvika att det byggs ohälsosamt.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten för studenter som själva, eller vars barn, har funktionshinder att få ett anpassat boende.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att bostadsmarknaden tillförs en större andel billiga bostäder.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bygglagstiftning med krav på energiaktiva tak.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vart fjärde tak ska ha solfångare år 2020.

2009/10:C397 av Eliza Roszkowska Öberg och Maria Plass (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa lagen (1993:320) om byggförsäkring.

2009/10:C422 av Betty Malmberg (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effekterna av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag snarast bör utvärderas och revideras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bostadsanpassningsbidrag inte ska kunna utgå för anpassningsåtgärder understigande 1 000 kr.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bostadsanpassningsbidrag inte ska kunna utgå för åtgärder i flerbostadshus som är yngre än tio år.

2009/10:C437 av Cecilie Tenfjord-Toftby (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en premie för lågenergi- och passivhus.

2009/10:C438 av Jan Ericson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstiftningen om obligatoriska energideklarationer.

2009/10:C439 av Jan Ericson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen om obligatorisk byggförsäkring bör avskaffas.

2009/10:C450 av Eva Johnsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över byggreglerna för att möjliggöra enklare och billigare boende för studenter och unga.

2009/10:C483 av Carina Moberg m.fl. (s):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka statens roll som kunskapspridare.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över regelverket kring byggförsäkring.

2009/10:C489 av Carina Hägg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av byggkostnader i nyproduktion.

*2009/10:Fö262 av Ulrika Carlsson i Skövde och Annika Carlsson
(båda c):*

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsanpassningsbidrag till elöverkänsliga.